

תגבור הליווי והסיוע לעולים בשירות צבאי

הצעה להחלטה

מחליטים, על מנת להגביר את הסיוע והליווי הניתנים על ידי משרד העלייה והקליטה ומשרד הביטחון לעולים שהתגייסו לצה"ל, ובפרט לעולים המשרתים כחיילים בודדים, המהווים אוכלוסייה ייחודית המשלבת שירות צבאי עם הליך קליטה במדינת ישראל, תוך התמודדות עם קשיים ייחודיים אשר התחדדו בעקבות אירועי מלחמת התקומה והבליטו את הצורך במנגנון משלים ומתאם;

1. להטיל על שר העלייה והקליטה להקים יחידה ייעודית במשרדו שתפקידה תגבור מענה לעולים שהתגייסו לצה"ל, לפני תקופת השירות הצבאי, במהלכה ולאחריה, בדגש על עולים שהתגייסו כחיילים בודדים (להלן – היחידה).
2. היחידה תפעל בתיאום מלא עם צה"ל ומשרד הביטחון, בהתאם לאחריותם ולסמכויותיהם, ותשמש גורם מלווה עבור חיילים עולים. היחידה תפעל לחיזוק רצף הטיפול והליווי האישי ולעזרה סוציאלית, לצמצום פערי תיאום ומידע, ולהנגשה שפתית ותרבותית של כלל המענים הקיימים, לרבות מתן מענה משלים לחיילים עולים שנפגעו במהלך שירותם הצבאי, וכן מענה למשפחות חיילים השוהות מחוץ לישראל, באמצעות הכוונה ותיווך מול הגורמים המוסמכים וסיוע בהבנת מצב החייל במידת הצורך, וכן פיתוח מענים רוחביים לצרכים שונים הנוגעים להם.
3. להנחות את מנכ"ל משרד הביטחון ומנכ"לית משרד העלייה והקליטה להקים, בתוך 14 ימים ממועד קבלת החלטה זו, צוות בין משרדי בראשותם או בראשות נציגים בכירים מטעמם, שבו יהיו חברים נציגים בכירים ממשרד הבריאות, משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות, הביטוח הלאומי וצה"ל, אשר יפעל לאיתור צרכים והגדלת המענים עבור חיילים אלו וחיילים שהגיעו מהתפוצות, וגיבוש תחומי הפעילות וממשקי עבודה משותפים בין הגורמים. הצוות ידווח לממשלה בתוך 60 ימים ממועד קבלת החלטה זו על המלצותיו.
4. מובהר כי אין בהחלטה זו כדי לגרוע מסמכויותיהם, מתפקידיהם ומאחריותם של צה"ל, של משרד הביטחון או של כל גורם מוסמך אחר.

דברי הסבר

רקע כללי:

מאז פרוץ מלחמת "התקומה" חלה עלייה ניכרת במספרם של צעירים יהודים מרחבי העולם אשר בחרו לעלות לישראל דווקא בתקופה מאתגרת זו, וליטול חלק משמעותי במאמץ המלחמתי, תוך תרומה ממשית לביטחונה של מדינת ישראל.

מדינת ישראל מוקירה את תרומתם של העולים אשר עלו ארצה מתוך מחויבות למדינת ישראל. תרומתם באה לידי ביטוי באופן מובהק במהלך מלחמת "התקומה", במהלכה חלקם נפצעו ואף נפלו במערכה. עולים המשרתים בצה"ל, ובפרט עולים המשרתים כחיילים בודדים, מתמודדים עם מורכבות ייחודית הנובעת מהיעדר רשת תמיכה משפחתית מקומית, מפערי שפה ותרבות, ומהיכרות חלקית עם המערכות הצבאיות והאזרחיות בישראל. כיום, הליווי והטיפול באוכלוסייה זו ניתנים על ידי מגוון גורמים, ובהם צה"ל, משרד הביטחון, מערכת הבריאות ומשרדי ממשלה נוספים. ריבוי הגורמים המעורבים, לצד מאפייניה הייחודיים של אוכלוסייה זו, עלול ליצור פערי תיאום, אובדן מידע וקושי במתן מענה מותאם ורציף, באופן המקשה על מיצוי זכויות, ההתנהלות מול גורמי המדינה והשתלבות מיטבית בחיים האזרחיים.

קשיים אלה מתחדדים במיוחד בנקודות מעבר רגישות, בשלב טרום הגיוס, תקופת השחרור והכניסה למסגרות אזרחיות ובהן שוק התעסוקה ומוסדות לימוד. הם מתעצמים במצבי משבר, לרבות פגיעה במהלך השירות או התמודדות רגשית, וכן בממשק עם משפחות החיילים השוהות מחוץ לישראל, אשר מתקשות בעת מלחמה לשמור על קשר רציף עם ילדיהן המשרתים. מצב זה עלול להכביד על החייל עצמו, ולעיתים מחייב מעורבות של גורם המכיר את השפה והתרבות, לצורך תיווך מידע, הבנת תמונת המצב והכוונה לגורמים הרלוונטיים.

המספר הגבוה של עולים אשר שירתו כחיילים במהלך מלחמת "התקומה", לצד הניסיון המצטבר שנרכש בתקופה זו, מלמדים על הצורך בהרחבת המענה הקיים ובהתאמתו לאתגרים הייחודיים של אוכלוסייה זו, ובכלל זה חיזוק הקשר עם משרתי המילואים, באמצעות פנייה יזומה, ליווי אישי ומעקב מתמשך לאורך זמן. משרד העלייה והקליטה מחזיק בניסיון ובמומחיות ייחודיים בליווי אישי של עולים צעירים, בהנגשה שפתית והיכרות תרבותית, ובעזרה סוציאלית, באופן המשלים את פעילות הגורמים המקצועיים המוסמכים במשרד הביטחון ובצה"ל. הקמת יחידה ייעודית במשרד תהווה כתובת אחת ברורה לחייל העולה, שיפור התיאום הבין משרדי וחיזוק רצף השירות והליווי הניתן.

היחידה המוצעת נועדה להיות מנגנון תומך ומשלים לאוכלוסייה ייחודית זו באמצעות קשר הדוק ותיאום מלא עם צה"ל, ואינה באה להחליף את המענים הקיימים או לפגוע בסמכויות הקיימות, אלא לצמצם פערים לשפר, וליצור סינרגיה בין הגורמים השונים המטפלים בתחום זה. המערכות הקיימות ייהנו מתיאום יעיל, עבודה משותפת לשם איתור צרכים ומתן מענים מתואמים והמשכיות, ואילו העולה ייהנה מכתובת אחת, מליווי אישי רציף לאורך זמן, ומהנגשה מותאמת לשפתו ולרקע התרבותי שלו.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם: אין

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם:

שר הבריאות – מאשר.

שר התפוצות והמאבק באנטישמיות – מאשר.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא:

אין

עמדת היועצת המשפטית של המשרד יוזם ההצעה:

מאשרת

סיווג:

סיווג ראשי : החלטה ביצועית

סיווג משני : אופן עבודת הממשלה

תחום פעולה :

מגישים : שר הביטחון

שר העלייה והקליטה

כ"ח באייר התשפ"ו

15 במאי 2026

כ"ח אייר תשפ"ו
15 מאי 2026

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה: תגבור הליווי והסיוע לעולים בשירות צבאי

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

על מנת להגביר את הסיוע והליווי הניתנים על ידי משרד העלייה והקליטה ומשרד הביטחון לעולים שהתגייסו לצה"ל, ובפרט לעולים המשרתים כחיילים בודדים, המהווים אוכלוסייה ייחודית המשלבת שירות צבאי עם הליך קליטה במדינת ישראל, תוך התמודדות עם קשיים ייחודיים אשר התחדדו בעקבות אירועי מלחמת התקומה והבליטו את הצורך במנגנון משלים ומתאם, מוצע בהצעת ההחלטה להקים יחידה ייעודית במשרד העלייה והקליטה שתפקידה תגבור מענה לעולים אלו, לפני תקופת השירות הצבאי, במהלכה ולאחריה.

כאמור בהצעה, היחידה תפעל בתיאום מלא עם צה"ל ומשרד הביטחון, בהתאם לאחריותם ולסמכויותיהם ותשמש גורם מלווה עבור חיילים עולים. היחידה תפעל לחיזוק רצף הטיפול והליווי האישי ולעזרה סוציאלית, לצמצום פערי תיאום ומידע, ולהנגשה שפתית ותרבותית של כלל המענים הקיימים, לרבות מענה למשפחות חיילים השוהות מחוץ לישראל, באמצעות הכוונה ותיווך מול הגורמים המוסמכים ופיתוח מענים רוחביים.

כן מוצע להנחות את מנכ"ל משרד הביטחון ומנכ"לית משרד העלייה והקליטה להקים צוות בין משרדי בראשותם ובהשתתפות נציגים בכירים רלוונטיים נוספים, אשר יפעל לאיתור צרכים ולהגדלת המענים עבור חיילים אלו וחיילים שהגיעו מהתפוצות, ולגיבוש תחומי הפעילות וממשקי עבודה משותפים בין הגורמים. הצוות ידווח לממשלה בתוך 60 ימים ממועד קבלת ההחלטה על המלצותיו.

בהחלטה הובהר כי אין בה כדי לגרוע מסמכויותיהם, מתפקדיהם ומאחריותם של צה"ל, של משרד הביטחון או של כל גורם מוסמך אחר.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

הצעת ההחלטה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

נוסח הצעת ההחלטה תואם עם היועצים המשפטיים של המשרדים הרלוונטיים, וכן עם מחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים.

עמדת היועצת המשפטית של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה.

דגם שני
הדס שוגרמן, עו"ד
היועצת המשפטית

